

Introduction

This issue of “Technical Transactions” presents selected problems concerning revival and sustainable, multifunctional development of villages and rural areas as well as contemporary innovative urban agriculture. The papers published herein are results of scientific investigations conducted by their authors – workers of the Faculty of Rural Architecture and Planning of the Department of Architecture at Cracow University of Technology, who explored the following subject: PROBLEMS IN RURAL AREA DEVELOPMENT IN TERMS OF PLANNING AND LANDSCAPING AS WELL AS ARCHITECTURE.

The investigations concern practical, cultural and aesthetic features that distinguish villages and rural areas. They also present possibilities of preserving their regional identity and existing natural and landscape values in the face of ongoing socioeconomic transformations and introduction of novel functional and technological standards. The reviewed articles published in this issue discuss the idea of a village in park landscape as well as the relevance of colour in rural architecture and landscape. The articles present issues connected with developing housing units in traditional rural areas and in the area that undergoes transformation, frequently referred to as urban-rural outskirts. Moreover, the articles present the operation of people accomplished in developing and preserving local distinction of the wooden architecture in the Podhale region, and they discuss issues associated with social participation in spatial planning. The publication also mentions vertical farms – energy self-sufficient architectural units for food production that fulfil the principle of “zero CO₂ emission” and fall into the trend of urban agriculture.

The articles indicate that the subject-matter concerning transformation observed in rural areas and changes in the form and function of structures for agricultural production is broad, multidirectional and interdisciplinary. Apart from the changes of function and transformation of areas that used to be solely agricultural to multifunctional centres as well as development of extra-agricultural activities, the level of which is treated as a measure of economic success, changes take place also in the organisation, development of rural areas and rural architecture. The image, intuitive perception and attempts to define the countryside and rural areas change as well. Moreover, the process of transformation also concerns: the size of lots, density and quality of infrastructure, density and quality of buildings, size of green areas and areas for recreation as well as intensity of agricultural fields. Due to the necessity to satisfy housing needs, forestation and necessity to develop technical infrastructure, the agricultural land area is decreasing and will still be decreasing. It is crucial for rural area transformations to occur simultaneously and harmoniously in their economic, social and spatial structures. It is essential that the principles of sustainable development be observed in the multifunctional development of villages and rural areas.

Wprowadzenie

W niniejszym tomie „Czasopisma Technicznego” prezentowane są wybrane zagadnienia z zakresu odnowy i zrównoważonego, wielofunkcyjnego rozwoju wsi i obszarów wiejskich oraz współczesnego innowacyjnego rolnictwa miejskiego. Zamieszczone artykuły powstały jako wynik badań naukowych prowadzonych przez ich autorów, pracowników Zakładu Architektury i Planowania Wsi Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, realizujących temat badawczy: PROBLEMY KSZTAŁTOWANIA PLANISTYCZNO-KRAJOBRAZOWEGO I ARCHITEKTONICZNEGO OBSZARÓW WIEJSKICH.

Badania odnoszą się do użytkowych, kulturowych i estetycznych cech wyróżniających wieś i obszary wiejskie. Dotyczą też szans zachowania walorów ich regionalnej tożsamości oraz istniejących wartości przyrodniczo-krajobrazowych wobec zachodzących procesów przemian społeczno-ekonomicznych i wprowadzania nowoczesnych standardów funkcjonalno-technologicznych. Zawarte w tomie recenzowane artykuły odnoszą się do idei wsi w krajobrazie parkowym oraz znaczenia koloru w odbiorze architektury i krajobrazu wsi. Dotyczą zagadnień związanych z kształtowaniem zabudowy mieszkaniowej na tradycyjnych obszarach wiejskich i tej ich przeobrażającej się części, która określana jest mianem obrzeży miejsko-wiejskich. Prezentują działalność ludzi zasłużonych dla rozwoju i zachowania lokalnej odrębności drewnianego budownictwa Podhala. Przedstawiają zagadnienia związane z partycypacją społeczną w planowaniu przestrzennym. W publikacji przywołano również samowystarczalne energetycznie obiekty architektoniczne do produkcji żywności realizujące założenie: „zero emisji CO₂”, wpisujące się w nurt rolnictwa miejskiego.

Zamieszczone artykuły wskazują na szeroki, wielokierunkowy i interdyscyplinarny zakres problematyki dotyczącej przemian zachodzących w przestrzeni wiejskiej oraz przemian formy i funkcji obiektów służących do produkcji rolnej. Wraz ze zmianą funkcji, przekształcaniem się niegdyś wyłącznie rolniczych wsi w ośrodki wielofunkcyjne, rozwojem działalności pozarolniczej, której poziom traktowany jest jako miernik sukcesu gospodarczego, zmieniają się organizacja, zagospodarowanie terenów wiejskich i architektura wsi. Zmieniają się wizerunek, postrzeganie intuicyjne i próby definiowania wsi i obszarów wiejskich. Przekształceniom ulegają: wielkość działki, gęstość i jakość infrastruktury, gęstość i jakość zabudowy, wielkość terenów zieleni i rekreacji oraz intensywność upraw rolnych. Ze względu na konieczność zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, zalesienia, konieczność rozbudowy infrastruktury technicznej, zmniejsza się i nadal będzie się zmniejszał areal gruntów użytkowanych rolniczo. Istotne jest, aby przemiany obejmujące wieś i obszary wiejskie zachodziły równocześnie i harmonijnie w ich strukturze gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Aby wielofunkcyjny rozwój wsi i obszarów wiejskich przebiegał z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.